

Makalenin Geliş Tarihi: 22.03.2019

1.Hakem rapor tarihi: 25.04.2019

2.Hakem rapor tarihi: 22.05.2019

3.Hakem rapor tarihi: 04.08.2019

Makalenin yayına kabul tarihi: 03.09.2019

TÜRKİYE’DE MÜZİK TEKNOLOJİLERİ ALANINDA YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLER

Ali DELİKARA (*)

Öz

Bu araştırma, Türkiye’de müzik teknolojileri alanındaki lisansüstü tezlerin belirlenerek sınıflandırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırma taşıdığı amaç, izlenen yöntem ve toplanan verilerin niteliği açısından durum saptamaya yönelik olarak yapılandırılmış betimsel bir çalışmadır. Bu araştırmanın kapsamını müzik teknolojileri alanında 1996-2018 yılları arasında yapılan, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tez tarama sayfasından tespit edilebilir ulaşılabilen 109 lisansüstü tez oluşturmaktadır. Araştırma, araştırmacının ulaşabildiği lisansüstü tezlerle, ulaşılan tezlerin anahtar kelimelerinde, başlıkta ve özetinde yer alan müzik teknolojilerine ilişkin kavramlar ile sınırlıdır. Müzik teknolojileri; ses üretimi, sentezlenmesi, sesin kaydedilmesi ve dinleyiciye ulaşmasındaki süreçlerin tüm aşamalarını içeren disiplinlerarası ve çok boyutlu bir kavramdır. Araştırmada bu durum göz önünde bulundurularak çok yönlü tarama yapılmıştır. Bu amaçla lisansüstü tezlerle ilişkin verilere ulaşmak için YÖK tez tarama merkezinin internet sayfası aracılığıyla “bilgisayar, teknoloji, ses kayıt, dijital, kayıt teknolojileri, ses teknolojileri, müzik teknolojileri, mikrofon, audio, stüdyo, yazılım, internet, interaktif, donanım ve analog” ifadeleri “müzik” konu ve alanı ile ilişkilendirilerek kapsamlı bir tarama yapılmıştır. Elde edilen veriler; akademik derecelere, yıllara, üniversitelere, enstitülere, konulara, yazıldığı dile ve tez başlıklarına göre sınıflandırılmış, frekans/yüzde dağılımları yapılarak incelenmiştir. Bu araştırmadan elde edilen verilerden yola çıkılarak müzik teknolojisi alanında; yüksek lisans tezlerinin çoğunlukta olduğu, çalışmaların İstanbul merkezli olduğu ve son 5 yılda artan bir ivme kazandığı, en çok çalışmanın müzik eğitimi ve teknoloji alanında yapıldığı ve enstitü bazında sosyal bilimler enstitülerinin ağırlıklı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın, müzik teknolojileri alanında yapılacak araştırmalara rehberlik etmesi ve araştırmacılara konu seçiminde fikir vermesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Teknolojileri, Lisansüstü Müzik Tezleri, Ses ve Kayıt, Bilgisayar ve Müzik, Elektronik Müzik

*) Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı
(e-posta: delikara@hotmail.com). ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0239-193>

The Master's Theses Written in the Fields of Music Technology in Turkey

Abstract

This study was written in the field of music technology in Turkey postgraduate thesis was conducted to determine whether classification. The research is a descriptive study aimed at determining the situation in terms of the purpose and purpose of the study and the nature of the data collected. The theses sample, which is made in the field of music technologies, consists of 109 graduate theses which can be reached from the thesis scanning catalog of Higher Education Council (YÖK) between 1996-2018. The research is limited to the graduate theses reached by the researcher and the concepts related to the music technologies included in the key words, titles and abstracts of the theses reached. The title of the thesis and the summary of the thesis reflect the content of the thesis. Music technologies; It is an interdisciplinary and multidimensional concept that includes all stages of the processes of sound production, synthesis, recording of the voice and reaching the listener. In this research, multi-faceted screening was performed. For this purpose, in order to reach the data about the graduate theses, inter computer, technology, sound recording, digital, recording technologies, audio technologies, music technologies, microphone, audio, studio, software, internet, interactive, hardware and analogue lisans via the web page of YÖK A comprehensive survey was made by associating ve music erek with the subject and area. The data obtained; They were classified according to academic degrees, years, universities, institutes, theme, language and thesis titles, and frequency / percentage distributions. Based on the data obtained from this research, in the field of music technology; It is concluded that the master thesis is the majority, the studies are based in Istanbul and gained an increasing momentum in the last 5 years, the most work is done in the field of music education and technology, and the results are dominated by institutes based social sciences. The research is considered important in terms of the fact that it is a source of research in music technologies and a reference in the selection of subject in research.

Keywords: *Music Technologies, Graduate Music Theses, Audio and Record, Computer and Music, Electronic Music*

1. Giriş

Teknolojiyi, birçok alanda yapılan çalışmalarda pratiklik ve genel yaşam süresince hayatı kolaylaştıran, bu süreç içerisinde kullanılan araç, gereç ve yöntemlerin tümünü kapsayan bir olgu olarak tanımlarız. Müzik sanatı tüm boyutlarıyla insanlık tarihinin her döneminde teknoloji ile güçlü bir ilişki içinde olmuştur. İlkel insan zaman içinde doğadaki malzemeleri bilgi ve becerisiyle harmanlamış, yaşamın diğer alanlarındaki teknolojik gelişmeleri estetik kaygılarla müzik sanatının hemen her alanına uyarlayarak çağlar boyunca büyük ilerlemeler kaydetmişlerdir. Bu süreç halen devam etmektedir.

Teknoloji unsurlarının müzik sanatı ile buluşması "müzik teknolojileri" kavramı ile ifade edilmektedir. Chadabe (1997:1), bu bağlamda, müzik teknolojisi tarihinin; tonal sistemlerdeki yenilikleri, müzikal enstrümanların tasarımlarını, akustik alınındaki çalışmaları, müzik-ses alanındaki bakış açıları ve fikirler ile ilgili keşifleri içerdiğini ve zaman içerisinde oldukça geriye dayanmakta olduğunu ifade etmiştir.

Günümüzdeki anlamıyla müzikte teknoloji kavramının başlangıcı ise ses kaydı üzerine yapılan çalışmalarla başlatılmaktadır. İlk kez 1877 yılında, Sir Thomas EDISON'un sesi bir fonograf aracılığıyla silindirler üzerine kaydetmesi, müzik tarihinde yepyeni bir dönemin başlamasına öncülük etmiştir. Bu icadı izleyen on yıl içerisinde, 1886 yılında Alexander Graham BELL disk biçimindeki ilk kayıt ortamının, 1888 yılında ise Emile BERLINER, ilk disk kaydedici fonografin patentini almışlardır. Hareketli film ile sesin senkronlu bir biçimde kayıt edilmesini sağlayan icatların patentleri ise 1892 yılında Georges DEMENY ve 1894 yılında Thomas EDISON tarafından alınmış, ilk manyetik kayıt cihazı olan "telegraphone" ise 1898'de Valdemar POULSEN adına patentlenmiştir (Mumma, 2003).

Müzik teknolojilerinin gelişimini üç ana evrede özetlemek mümkündür. İlk manyetik kaset kaydının başlamasıdır ki bu ilk zamanlarda kullanılan cilalı disk kaydına göre daha esnek bir araçtır. Columbia Üniversitesinden Otto Luennig, Vilademir Ussachevsky, Cologna'dan Herbert Eimert, Karlheinz Stockhausen, bu alanda çok önemli çalışmalar yaparlar. 1951 yılında çalışmalara başlayan bu araştırmacılar beş yıl içerisinde Avrupa ve Amerika'daki ana müzik merkezlerinde müzik kaseti üretimi için stüdyolar kurmaya başlarlar. Teknoloji devriminde ikinci büyük adım, sentezleyiciler (synthesizer) deki gelişmeler olur. Üçüncü büyük adım ise elektronik dünyasında "Dijital Devrim" olarak adlandırılmaktadır. Dijital devreler müzikte kullanılması amacıyla geliştirilir ve uygulanmaya başlanır. (Arapgırlıoğlu, 2003).

Müzik alanında teknoloji kullanımı zaman içinde artarak çeşitli boyutlar kazanmış, bu kapsamda yapılan çalışmalar günümüzde "Müzik Teknolojisi" adı altında toplanmıştır. Müzik ve teknoloji unsurlarının birlikte kullanılabilmesi birçok besteciyi bu alanla ilgili çalışmalar yapmaya yöneltmiştir. Müzik teknolojisi terimi daha çok elektromekanik, elektro-akustik, mekanik ve elektronik teknolojilerini kapsayarak kullanılır (Malm, 1992:349). Ancak bir enstrümanın yapımında kullanılan araç, gereç ve metotlarda müzik teknolojisi kavramı içerisinde yer alır.

Müzik teknolojileri, müzik sanatının birçok boyutuyla ilişkili olarak disiplinler arası bir yapı içerir. Araştırmaya konu olan çalışmalar incelendiğinde eğitim, mühendislik, fizik, elektronik, matematik, sosyoloji ve tıp alanlarının da müzik teknolojileri kapsamında ortak çalışma alanları oluşturduğu gözlemlenmiştir. Tarihsel süreçte çalgılar ve müzik üretimiyle başlayan, zamanla ses kayıtlarının devreye girmesiyle ses mühendisliği adı altında kendine özgü çalışma alanını yaratan müzik teknolojisi günümüzde; seslendirme sistemleri, müzik altyapıları oluşturma ve düzenleme, yayıncılık sektörü, akustik, ses tasarımı, analiz, ses sentezleme, ses örnekleme, kayıt sistemleri vb. pek çok alanı kapsar hale gelmiştir. Bu durumda müzik teknolojileri eğitimi çok boyutlu bir yapıya bürünerek

gelişen teknoloji ve çalışma alanları sebebiyle güncel bir kimlik kazanması gerekliliği doğmuştur. “Müzik teknolojisi eğitimi için zorunluluk olan ölçümlene ve analiz yöntemleri, özellikle günümüzdeki bilgisayar teknolojisiyle birleştiğinde ileri düzey çok farklı araştırma alanlarına kapı açar. Böylece müzik teknolojisi için disiplinler arası sistematik bir bütün oluşur.” (Işıkhan, 2013)

Müzik teknolojilerine olan ilgi her geçen gün artmaktadır. Bu artışta günümüz teknolojik olanaklarının kolay ulaşılabilir olmasının ve internet aracılığıyla konuya/alana ilişkin paylaşımların, eğitimlerin etkisi büyüktür. Bilgisayar bu alandaki uygulamaların odak noktasını oluşturmaktadır. Say, bilgisayar ve müzik konusunu kayıt, bestecilik ve bilgisayar, nota yazımı, müzik eğitimi, müziğin internetten dijital yayılımı, müzik materyallerine erişim, kişisel internet siteleri, müzik dinleme başlıkları altında toplamış, müzik ve bilgisayar teknolojilerinin internetle olan ilişkisinin müziğin tüketiciye ulaşmasındaki pratik faydalarından bahsetmiştir (Say, 2005).

“Bilgi Çağı” olarak da adlandırılan günümüzde bilgiye ulaşmak tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar kolaylaşmış olmakla beraber “bilgi kirliliği” de aynı oranda artmakta, nitelikli ve güvenilir bilgiye ulaşmak gün geçtikçe daha çok önem kazanmaktadır. Bu anlamda üniversiteler bünyesinde yapılan bilimsel çalışmaların, özellikle lisansüstü tezlerin değeri daha da artmaktadır. Ülkemizde müzik teknolojisine ilişkin yapılan akademik çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği, araştırma kapsamlarının genişlediği ve disiplinlerarası alanlarda birçok ortak çalışmanın yapıldığı gözlemlenmektedir.

Araştırma kapsamına alınan müzik teknolojileri alanında yapılmış lisansüstü tezler yıllara göre sıralanarak tez başlıkları verilmiştir.

Tablo 1. Müzik Teknolojileri Alanında Yazılmış Lisansüstü Tez Konularının Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Tez Adı	Tez Türü
1996	Müzik eğitimi veren kurumlarda Bilgisayar teknolojisinin yeri ve önemi	Y.Lisans
1996	Müzik videolarda anlatım dili	Sanatta Yeterlik
1997	Türkiye'deki müzik eğitimi kurumlarında bilgisayar destekli modern ses kayıt stüdyalarının gerekliliği üzerine bir araştırma	Y.Lisans
2001	Elektronik müzik teknolojisi eğitimi ve önemi	Y.Lisans
2002	Türkiye'de müzik eğitiminde teknoloji	Doktora
2003	Metropolis, tekno - kültür, dijitalleşmiş müzik türleri ve Türkiye'de club kültürü	Y.Lisans
2004	Geleneksel Türk sanat müziği eserlerinin bilgisayar destekli istatistiksel analizi ve bir algoritmik kompozisyon örneği	Y.Lisans

2005	Orta öğretim kurumlarında bilgisayar destekli müzik öğretim yönteminin öğrencilerin gelişimleri üzerindeki etkisi	Y.Lisans
2005	20. Yüzyıl kültürel alanında Avangard sonrası müzikteki 'aradalık' lar: Arkın Ilıcalı (Mercan Dede) ve müziği örneği	Y.Lisans
2006	Melodi tekrarına yönelik müziksel algılamada sayısal ve sözel eğitilmiş öğrencilerin performanslarının yapay zekâ ortamında karşılaştırılması	Y.Lisans
2006	Müzik üretiminde bilgisayar teknolojisinin kullanılmasının araştırılması	Y.Lisans
2007	Ses kayıt stüdyosu tasarımı ve mimari akustik	Y.Lisans
2007	Türkiye'de müzik endüstrisi'nin gelişimi	Y.Lisans
2007	Stüdyo ortamında Türk müziği çalgılarının kayıt özelliklerinin belirlenmesi	Y.Lisans
2007	Elektronik müzikte analog dönem ve Bülent Arel'in Stereo Electronic Music No: 1 adlı yapıtı	Doktora
2007	Soduz, görsel işitsel gürültü projesi	Y.Lisans
2007	Dikdörtgen kesitli alanların yansıma süresi hesaplamaları: Daad yazılımı temelli formül geliştirme ve sabine formülünün uyarlanması	Doktora
2008	Yansıma Süresi Farklılıklarının Değerlendirilmesi: fMRI Çalışması	Y.Lisans
2008	Anadolu güzel sanatlar liselerinde bilgisayar destekli müzik eğitiminin kullanılabilirliği durumu	Y.Lisans
2008	Günümüzde ses kayıt teknikleri ve Türk müziği kayıtlarında kullanılan yöntemler	Y.Lisans
2008	Adım adım bir müzik albümü prodüksiyonu - bir müzik albümü prodüksiyonu ve uygulama aşamaları	Y.Lisans
2009	Logic pro 8 kullanımı, terminolojisi ve kullanıcı yorumları	Y.Lisans
2009	Squatouch: Objeye yönelimli sesler/dokunulabilir müziksel arayüz	Y.Lisans
2009	Müzikal ve ritmik uygulamaların reklamın başarısı ve hatırlanma özelliği üzerindeki etkileri	Doktora
2010	Eğitim müziğinde bilgisayar teknolojisinin kullanımı ve gitar eşlikli okul şarkıları(cd)	Y.Lisans
2010	Müzik eğitiminde teknoloji kullanımının müzik eğitimcileri açısından değerlendirilmesi	Y.Lisans
2010	1990 yılı ve sonrası Türkiye'de kitle iletişim araçları ve müzik medya üzerindeki etkisi	Y.Lisans
2010	Türk makam müziği ile ilgili kayıt yapım yöntemlerinin istatistik yoluyla değerlendirilmesi: Örnek olarak kanun incelemesi	Doktora
2010	Müzikle şifreleme-veri gizleme sistemi tasarımı ve gerçekleştirilmesi	Y.Lisans

2010	Özdevinimli müzik çeviri yazımı	Y.Lisans
2011	Müzik öğretiminde bilgisayar destekli programlı öğretim yönteminin etkililiği	Doktora
2011	Müzikal anlaşmanın toplumsal dinamiklerinin sayısal bir modeli	Y.Lisans
2011	Türk müziğinde çeşni kavramı ve icra teori farklılıklarının bilgisayar ortamında incelenmesi	Sanatta Yeterlik
2011	Türk müziği enstrümanlarının tınısal özelliklerinin incelenmesi ve bu çerçevede mikrofonlama tekniği	Y.Lisans
2011	İnternet çağında yeni dijital ses kodlamaları ve müzik paylaşım yolları	Y.Lisans
2011	Geleneksel çalgılarımızdan bağlamanın dijital kayıt ortamlarına aktarılmasına ilişkin yaklaşımlar	Y.Lisans
2011	Melodik ısıklık seslerindeki notaların otomatik belirlenmesi	Y.Lisans
2011	Klasik Türk müziği çalgılarından kanun ve tamburun tonal karakteristiklerinin belirlenmesi	Doktora
2011	DeneySEL elektronik müzik videolarında hareketli grafik kullanımı ve bir uygulama	Y.Lisans
2011	Geleneksel Türk müziği çalgılarından tanbur'un sanal çalgı kitaplığının oluşturulması	Doktora
2012	Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda bilgisayar derslerinde öğretilen müzik programlarının ve yazılımlarının piyano eğitimine katkılarının incelenmesi	Y.Lisans
2012	Teknolojik gelişmelerin müzikte telif haklarına çok boyutlu etkisi	Y.Lisans
2012	Etkileşimli ses tasarımı-FFT ses sentezleme motoru modeli	Doktora
2012	Tını manipülasyonunun elektroakustik kompozisyonda tarihsel bağlamdaki rolü	Doktora
2012	Türk makam müziği çalgılarından tanbur'un müzik prodüksiyonu için kayıt yöntem ve teknikleri	Doktora
2013	Profesyonel müzik kayıtlarında perde doğrulamanın performansa yönelik etkileri	Y.Lisans
2013	Türk müziğinde temel nazarî bilgiler konulu etkileşimli öğretim yazılımı	Y.Lisans
2014	Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalları öğretim elemanlarının bilgisayar destekli müzik öğretimine yönelik tutumları	Y.Lisans
2014	Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerine göre müzik öğretmenliği lisans programlarında müzik teknolojilerinin kullanımı	Doktora
2014	Müzik teknolojilerinin örgün müzik eğitiminde kullanılma durumlarına ilişkin öğretmen görüşleri: Burdur ili örneği	Y.Lisans

2014	İletişim aracı ve kültür ürünü olarak müzik: “Elektronik dans müzik örneği”	Y.Lisans
2014	Farklı kayıt stüdyosu formlarının akustik parametre dağılımlarının incelenmesi	Y.Lisans
2014	Ses miksajında işitme duyusu ve görsel referansların ayrıştırılması: 'Üç Maymun Tekniği'	Y.Lisans
2014	Akustik ölçüm teknikleri kullanılarak üretilen ud ses tablasının titreşim özelliklerinin kontrolü üzerine yeni bir yöntem önerisi	Y.Lisans
2014	Bağlamanın elektronik ortama aktarım sürecinin incelenmesi	Y.Lisans
2014	Max/MSP tabanlı mikrotonal MIDI arayüz tasarımı	Doktora
2014	Türk popüler müziğinde aranjörlüğün dönüşümü	Doktora
2015	Türkiye'de müzik teknolojisi bölümlerinin ders programlarının incelenmesi	Y.Lisans
2015	Müzik teknolojileri lisans eğitim programlarının karşılaştırmalı betimsel analizi	Doktora
2015	Müzik icracılarının kültür endüstrisi ve dinleyici beklentileri arasında yeni medya bağlamında uyum stratejileri	Doktora
2015	Disiplinler arası çerçevede Dünya'da ve Türkiye'de müzik teknolojisi eğitimi	Y.Lisans
2015	Elektronik org eğitimi dersinin öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerine göre incelenmesi	Y.Lisans
2015	Türk makam müziğinin günümüze aktarımında gramofon kayıtlarının rolü, disklerin kimyasal ve fiziksel analizleri ve tayin sonuçlarının ses kalitesiyle ilişkisi	Y.Lisans
2015	Doğu Karadeniz müziği çalgılarından kaval, kemençe ve tulum için stüdyo kayıt ve mikrofonlama teknikleri	Y.Lisans
2015	Müziklemenin dijitalleşmesi: Dijital medya müzikal aktivite biçimlerine nasıl müdahil olmaktadır?	Y.Lisans
2015	7-12 yaş çocuk grupları için batı müziği modlarının yazılım programı destekli eğitimi	Y.Lisans
2015	Ses örneklemelerindeki zaman gecikmelerinin algısal farklılığı üzerine bir inceleme	Y.Lisans
2015	Gürültü kontrolünün sağlanması ve konuşma anlaşılabilirliğinin iyileştirilmesine yönelik farklı akustik tasarımlar: Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi Acil Servis Birimi	Doktora
2016	Ezgisel dikte çalışmalarında bilgisayar destekli eğitimin öğrenci başarısına etkileri	Doktora
2016	Türkiye'de müzik teknolojisi eğitimi: Lisans programları ve stüdyo/laboratuvar olanaklarının karşılaştırılması	Y.Lisans

2016	Müzik dersinde teknoloji kullanımının ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumlarına etkisi	Y.Lisans
2016	Türk makam müziğinin ezgisel boyutuna yönelik interaktif eğitim programı	Y.Lisans
2016	Mastering işleminde analog ve modelleme karşılaştırması	Y.Lisans
2016	Türk makam müziği usulleri için interaktif eğitim aracı	Y.Lisans
2016	Kişisel ses uygulamaları için parametrik dizilerin incelemesi modellemesi ve dizaynı	Y.Lisans
2016	Midi tabanlı müzik yazılımlarının müzik öğretiminde kullanılabilirliği ve ihtiyaçları karşılayabilme yeterliliği	Y.Lisans
2016	Ses sentezleme yöntemleri ve synthesizer tasarımı	Y.Lisans
2017	Ritmik yapıyı takip eden müzikal eşlik algoritması	Y.Lisans
2017	Müzik öğretmeni adaylarının öğretim materyali geliştirme aracı olarak ses kayıt ve düzenleme programlarının kullanılmasına yönelik görüşleri	Y.Lisans
2017	Yaşam alanlarındaki ses yapılarının bedenle olan ilişkisi	Sanatta Yeterlik
2017	Film müziklerinde post minimalist müzik akımının etkileri	Y.Lisans
2017	Elektronik müzik ses tasarımı ve bestecilik çalışmaları kapsamında deneysel ve elektronik müzik laboratuvarları ve Türkiye'deki izdüşümleri	Sanatta Yeterlik
2017	Türk müziği enstrümanlarının öznel vektörlerinin çıkarılması ve yapay sinir ağları kullanılarak sınıflandırılması	Y.Lisans
2017	Bağlama mikrofonlama teknikleri ve kompresör kullanımının müzik teknolojileri eğitimine katkıları	Doktora
2017	Türkiye'de eğitilebilir zihinsel engelli çocukların özel eğitim müzik derslerinde kullanılacak bir bilgisayar destekli müzik ders modülü tasarımı (İstanbul örneği)	Doktora
2017	Müzik öğretmeni adaylarının güncel müzik yazılımlarını okul şarkılarına destek amaçlı kullanmalarının incelenmesi	Y.Lisans
2017	Yeni gelenekler ve eski yaklaşımlar arasındaki derin uzaklık: İstanbul'un yükselen kendin-yap müzik sahnesinin sosyolojik bir temsili	Y.Lisans
2017	Müzik türüne uygun reverb estetiği	Y.Lisans
2017	Elektronik müzik enstrümanlarının teorik alt yapılarının modellenmesi ve gerçek zamanlı ses sinyali işleyen audio efekt programı	Y.Lisans
2017	Ses sentezleme tuşları'nın ses tasarımı ve elektronik müzikte kullanılış biçimleri	Y.Lisans

2017	Görsel uyaranların ses kaynağı lokalizasyonuna etkisi (Vantrilok etkisi): Ses mühendisleri ve normal dinleyicilerin karşılaştırılması üzerine örnek çalışma	Y.Lisans
2018	Ev stüdyolarında el yapımı malzemelerle (DIY) akustik düzenleme	Y.Lisans
2018	Miks aşamasında boyut kavramı ve boyutu etkileyen faktörler	Y.Lisans
2018	Video oyunlarında müziğin kullanımı: Legend of Zelda örneği	Y.Lisans
2018	Kulaklık ve hoparlör dinleme düzenlerinde seçilen iki mikrofon diziliminin tercihinin öznel ölçümü üzerine bir deney	Y.Lisans
2018	Türk sanat müziğinin internet üzerinden pazarlanması ve Türkiye müzik işletmeciliği ortamındaki yeri	Y.Lisans
2018	Türkiye müzik ortamındaki telif hakları konusunun dijital müziğe yansması	Y.Lisans
2018	Ortaokul müzik ders kitaplarında yer alan şarkıların dijital müzik yazılımları ile çok seslendirme analizi	Y.Lisans
2018	Türk müziği usulleri ile sanal ses kütüphanesi tasarımı	Doktora
2018	Online alışverişte müzik ve temponun tüketicinin zaman algısına etkisi	Y.Lisans
2018	İnternet ve müzik bağlamında Türkiye'de değişen müzisyen kimliği	Y.Lisans
2018	Web tabanlı uzaktan eğitimin çalgı (Gitar) eğitiminde uygulanabilirliği	Doktora
2018	Konvolüsyon yöntemi ile elde edilen akustik modellemelerin gerçek mekân yansımaları ile karşılaştırılması	Y.Lisans
2018	İşitsel P300 esaslı algısal beyin bilgisayar müzik arayüzü kullanarak ses biçimlendirilmesi	Y.Lisans
2018	Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda teknolojik araç ve bilgisayar destekli klasik gitar eğitim metodunun etkililiğinin sınanması	Y.Lisans
2018	Sayısal ses çalışma yazılımları arasındaki ses çıktılarının farklarının analizleri	Y.Lisans
2018	Bilgisayar Destekli Piyano Öğretiminin Öğrenci Performansı Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması (Home Concert Xtreme Örneği)	Doktora
2018	Müziksel İşitme Okuma ve Yazma Dersi Öğretiminde Müzik Teknolojisi Uygulamalarının Başarıya Etkisi	Y.Lisans
2018	Dijital ses efektlerinin yazılımsal olarak oluşturulması	Y.Lisans

2. Yöntem

Araştırmada, durum saptamasına elverişli yöntem olan tarama modeli benimsenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu biçimiyle betimleyen (Karasar,1999,77) araştırma modelleridir. Betimleme, bütün bilim kollarında ilk aşamayı

oluşturur; amacı araştırma konusu olguları ve bu olgular arasındaki ilişkileri saptama, sınıflama ve kaydetmedir” (Yıldırım,2000,56). Bu modele göre veriler, Yükseköğretim Kurulu’nun (YÖK) web sayfasında (<http://www.yok.gov.tr>) yer alan tez arşivi sayfasından yararlanılarak toplanmış, erişim izni bulunan 82 adet yüksek lisans, 23 adet doktora ve 4 adet ise sanatta yeterlik tezine ulaşılmıştır.

Araştırmanın problem cümlesini "Türkiye'de Müzik Teknolojileri alanında yapılmış lisansüstü tezler nelerdir?" oluşturmaktadır. Alt problemleri:

1. Müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin akademik derecelere göre dağılımı nasıldır?
2. Müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin dillere göre dağılımı nasıldır?
4. Müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı nasıldır?
5. Müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
6. Müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?

3. Bulgular

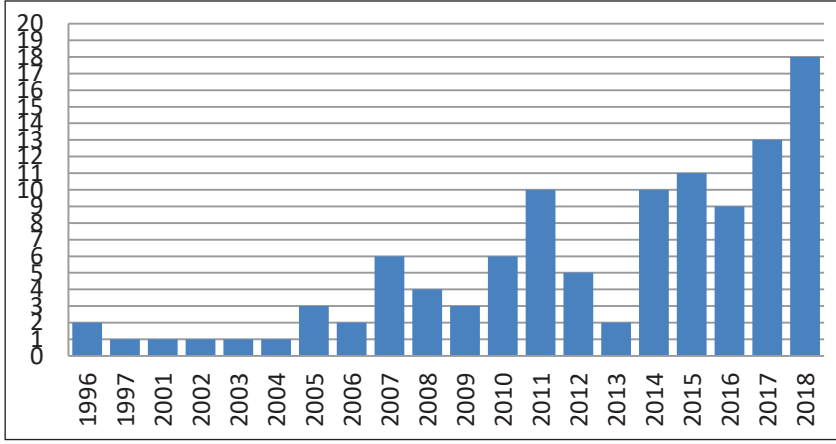
3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 2. Akademik Derecelere Göre Dağılım

Akademik Derece	<i>f</i>	%
Yüksek Lisans	82	75,22
Doktora	23	21,1
Sanatta Yeterlik	4	3,66
Toplam	109	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin akademik derecelere göre dağılımları incelendiğinde %75’ini yüksek lisans, %23’ünü doktora, %4’ünü sanatta yeterlik tezleri oluşturmaktadır.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Şekil 1. Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı

Şekil 1’den elde edilen verilere göre müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları incelendiğinde, yapılan çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği görülmektedir. Bu artış tüm lisansüstü çalışmalarda olmakla beraber daha çok yüksek lisans tezlerinde kendini göstermektedir. Alana ilişkin çalışmaların son yıllarda artış gösteren bir ivme kazanmasının, teknolojik gelişmelerin ve uygulama alanlarının çeşitlenerek artması ile doğru orantılı olduğu düşünülmektedir.

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 3. Yazıldığı Dillere Göre Dağılım

Dil	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Türkçe	73	66,97	19	17,43	4	3,66
İngilizce	9	8,25	4	3,66	-	-
Toplam	82		23		4	

Tablo 3’de müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin yazıldığı dillere göre dağılımları görülmektedir. Verilere göre incelenen 109 tezden 96’sının Türkçe olduğu, 13 tezin ise İngilizce yazıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen bulgular ışığında İngilizce dışında yabancı dilin tercih edilmediği, İngilizce tezlerin son yıllarda artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4. Enstitülere Göre Dağılım

Enstitü	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	38	34,86	11	10,09	2	1,83
Fen Bilimleri Enstitüsü	23	21,10	1	0,91	-	-
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	15	13,76	8	7,33	-	-
Güzel Sanatlar Enstitüsü	5	4,58	3	2,75	2	1,83
Lisansüstü Programlar Enstitüsü	1	0,93	-	-	-	-
TOPLAM	82		23		4	

Tablo 4’den elde edilen verilere göre, müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımları incelendiğinde; sosyal bilimler enstitülerinde toplamda %46 oranında lisansüstü çalışmalar yapıldığı sonucuna varmak mümkündür. Bunu toplamda %22 oranıyla fen bilimleri, %21 oranıyla eğitim bilimleri enstitüleri takip etmektedir. Enstitülere göre dağılımlar, müzik teknolojisine ilişkin çalışmaların disiplinlerarası ve çok boyutlu bir yapıda olduğunu göstermektedir.

3.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5. Üniversitelere Göre Dağılım

Üniversite	Yüksek Lisans		Doktora		Sanatta Yeterlik	
	f	%	f	%	f	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
Anadolu Üniversitesi	-	-	-	-	1	0,91
Atatürk Üniversitesi	2	1,83	-	-	-	-
Bahçeşehir Üniversitesi	14	12,84	-	-	-	-
Cumhuriyet Üniversitesi	5	4,58	-	-	-	-
Dokuz Eylül Üniversitesi	4	3,66	2	1,83	-	-
Ege Üniversitesi	-	-	1	0,91	-	-
Gazi Üniversitesi	5	4,58	6	5,50	-	-
Hacettepe Üniversitesi	2	1,83	-	-	-	-

Haliç Üniversitesi	6	5,50	-	-	1	0,91
Işık Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
İnönü Üniversitesi	5	4,58	2	1,83	-	-
İstanbul Bilgi Üniversitesi	3	2,75	-	-	-	-
İstanbul Teknik Üniversitesi	9	8,25	7	6,42	-	-
Karadeniz Teknik Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
Kocaeli Üniversitesi	2	1,83	-	-	-	-
Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	0,91	1	0,91	-	-
Marmara Üniversitesi	2	1,83	1	0,91	-	-
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
Mimar Sinan Üniversitesi	2	1,83	1	0,91	1	0,91
Niğde Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	2	1,83	-	-	-	-
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2	1,83	-	-	-	-
Sakarya Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
Sabancı Üniversitesi	2	1,83	-	-	-	-
Selçuk Üniversitesi	2	1,83	1	0,91	-	-
Süleyman Demirel Üniversitesi	-	-	-	-	1	0,91
TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
Trakya Üniversitesi	1	0,91	-	-	-	-
Yıldız Teknik Üniversitesi	3	2,75	-	-	-	-
Toplam: 109	82		23		4	

Tablo 5' den elde edilen verilere göre müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımında İstanbul Teknik Üniversitesi 9 yüksek lisans 7 doktora tezi olmak üzere toplamda 16 lisansüstü tez ile %14 lük payı oluşturmaktadır. Bunu Bahçeşehir Üniversitesi 14 yüksek lisans tezi ile %12, Gazi Üniversitesi ise 5 yüksek lisans 6 doktora tezi olmak üzere toplamda 11 lisansüstü tez ile %10 oranıyla takip etmektedir. Bu sonuçlarına göre müzik teknolojisi alanında yapılan lisansüstü tezler ağırlıklı olarak bazı üniversitelerde yoğunlaşmakla beraber son yıllarda üniversitelere göre artış ve çeşitlilik göstermektedir. Bu durumun lisansüstü eğitim veren üniversitelerimizin ve eğitimcilerin sayıca artışı, alana duyulan ilgi ve ihtiyacı gösterdiği düşünülmektedir.

Tablo 6. Konulara Göre Dağılım

Konu/Alan	f	%
Müzik Eğitimi ve Teknoloji	31	28,44
Elektronik/Dijital müzik	8	7,33
Ses Kayıt Stüdyosu ve Müzik Üretimi	8	7,33
Türk Müziği Unsurları ve Analizi	17	15,59
Müzik Endüstrisi ve Medya	17	15,59
Akustik	11	10,09
Müzik Yazılımları	17	15,59

Ülkemizde müzik teknolojileri alanında yapılmış olan lisansüstü tezlerin birçok alt disiplinle ilişkili olduğu, aynı anda birden fazla konu içeriğine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Araştırmaya konu olan tezleri belli konu/alan başlıkları altında toplayarak sınıflandırabilmek için ağırlıklı olan içeriğe dikkat edilerek değerlendirmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda incelenen tezlerde ağırlıklı olarak teknolojik unsurların müzik eğitimi aracı olarak kullanılabilirliği ve ölçme-değerlendirme boyutlarının incelendiği gözlemlenmiştir. Ayrıca müzik endüstrisi ve yazılım üretme-incelemeyle ilişkin çalışmaların varlığı da teknolojik gelişmeler doğrultusunda çeşitlenerek artış göstermektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

4.1 Sonuçlar

Bu araştırmada Türkiye’de müzik teknolojisi alanına yönelik olarak yazılan lisansüstü tezler *akademik derece, yıl, dil, konu, enstitü ve üniversite* kriterleri çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu kapsamda 1996-2018 yılları arasında yapılan yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik çalışmalarının analizi yapılmıştır.

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: Elde edilen verilere göre; müzik teknolojisi alanında en fazla (%75) yüksek lisans tezi yazılmıştır.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: İkinci alt probleme yönelik olarak müzik teknolojisi alanında 1996-2018 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımları incelendiğinde, çalışmaların son yıllarda artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Son 5 yıllık dönemde yapılan tez sayısı 61 olup araştırmaya konu olan tüm tezlerin % 55,96’ sını oluşturmaktadır. Bu oran içinde 47 yüksek lisans, 12 doktora 2 sanatta yeterlik tezi bulunmaktadır. Elde edilen bulgular ışığında, müzik teknolojisi alanında yapılan tezlerin daha çok araştırma alanı ile çeşitlenerek sayıca artacağı öngörülmektedir.

4.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: Tezlerin yazıldığı dillere göre dağılımları incelendiğinde %88,07 oranında Türkçe yazıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Yabancı dil olarak sadece İngilizce tercih edilmiştir. Dünyada müzik teknolojisine ilişkin kaynakların büyük çoğunluğu İngilizcedir. Ülkemizde alana ilişkin yapılan tezlerin anadilde olması olumlu bir sonuç olarak görülmektedir.

4.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: Müzik teknolojileri alanında yazılmış lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılım oranlarına bakıldığında sırasıyla (%46) sosyal bilimler, (%22) fen bilimleri ve (%21) eğitim bilimleri enstitülerinde tez üretildiğini gözlemlenmiştir. Bu bilgiler sayesinde müzik teknolojisi alanının disiplinlerarası bir yapıda olduğu ve birçok alanla ilişkili çalışmaların yapıldığı sonucuna ulaşılabılır. Ayrıca alana ilişkin çalışmaların diğer enstitülerle karşılaştırılınca eğitim bilimleri enstitülerince yeterli sayıda olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun, müzik teknolojilerine ilişkin çalışmaların eğitim-öğretim alanlarına yeterli düzeyde adapte edilemediği ve araştırma, uygulama, çalışma alanlarında yeterli düzeyde olmadığı göstergesi olduğu düşünülmektedir.

4.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: Elde edilen verilen ışığında alana ilişkin tezlerin müzik teknolojileri anabilim dalı ve bölümlerinin bulunduğu üniversitelerde ağırlıklı olarak yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. İstanbul'da bulunan devlet ve vakıf üniversiteleri bu alanda başı çekmektedir. İstanbul Teknik Üniversitesi %14, Bahçeşehir Üniversitesi %12 ve Gazi Üniversitesi %10 oranlarıyla en çok lisansüstü tez yapılan kurumlardır. Müzik teknolojisine yönelik son yıllarda lisans ve lisansüstü derslerin sayısında ve çeşitliliğinde hareketlilik olduğu bilinmektedir. Ülkemizdeki diğer üniversitelerde de son yıllarda yapılan lisansüstü tezlerin artışı bu durumu doğrular niteliktedir.

4.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar: Araştırma kapsamında incelenen tezlerin konulara göre dağılımları incelendiğinde, müzik teknolojisi unsurlarının müzik eğitiminde kullanılabilirliğinin sorgulanması, ölçme-değerlendirme ve analiz boyutlarının çeşitli müzik türleri ve biçimleriyle incelenmesi, Türk müziği çalgılarının akustığı, ses-kayıt özellikleri ve ses örnekleme çalışmalarının yapılması dikkat çekicidir. Teknolojik gelişmelere paralel olarak alana yönelik çalışmaların müzik teknolojilerine dair donanımsal özellikleri incelemekten çok yazılımsal özellikleri incelemeye doğru yöneldiği sonuçlarına da ulaşılmıştır.

4.2. Öneriler

- İncelenen tezlerin belli konu başlıkları altında sınıflandırılmasında yaşanan sorunlara yönelik olarak; bu alanda yapılacak yeni çalışmalarda özet, başlık ve anahtar kelimelerin tezin içeriğini yansıtması konusunda özenli olunması önerilmektedir.
- Yurt dışında bu alanla ilgili yapılan çalışmalar incelenerek farklı yaklaşımlar, düşünceler, izlenen yöntemler saptanmalıdır. Müzik teknolojisi alanında daha çok uzman yetiştirilmesi ve bu alanda ülke ihtiyaçlarının karşılanması açısından, kurumların fiziki/teknolojik anlamda donanımlı olmasına çaba gösterilmelidir.
- Müzik teknolojisine dair yapılacak çalışmaların bu alandaki teknolojik gelişmelerle eşgüdümlü olması ve bilgilerin güncellenmesi, gelişmelerin takip edilmesi önerilmektedir.

- Ülkemiz geleneksel müzik unsurlarına ilişkin teorik ve pratik içeriğe sahip kullanışlı müzik yazılımlarının, ses kütüphanelerinin sayı ve niteliğinin artırılması, yaygınlaştırılması ve bilimsel çalışmalarda kullanılması önerilmektedir.
- Alana ilişkin tez çalışmaları incelendiğinde yerli yazılımların nitelik ve niceliksel anlamda yetersizliğinden ötürü araştırma kapsamına alınmadığı görülmektedir. Çalışmalara konu olan endüstri standardı haline gelmiş olan müzik yazılımlarının ve eğitim videolarının Türkçe dil desteğinin olmamasının, ülkemizdeki alana yönelik çalışmalarda, müzik teknolojileri terminolojisi açısından sorun yarattığı ve bunun bir gereklilik olduğu düşünülmektedir. Bu alanda yerli yazılı-görsel kaynak gereksiniminin karşılanması için gerekli akademik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Arapgirlioğlu, H., (2003). Müzik teknolojisi ve yeni yüzyılda müzik eğitimi. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEB-MEABD, Malatya.
- Chadabe, J., (1997). *Electric sound*, New Jersey: Pearson Education.
- Demirbatır, R. O., (2001). Müzik alanı yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez bibliyografyası. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XIV (1), 123-141.
- Işıkkhan, C., (2013). Müzikte teknolojik süreç ve süreçteki değişimiyle Türkiye’de müzik teknolojisi eğitimi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 102-111.
- Karkın, A. M., (2011). Müzik bilimleri alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 143-149.
- Kaya, O.Ç., (2018). *Türkiye’de müzik öğretim yöntemleri konusunda yapılmış lisansüstü çalışmaların incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Kılıç, I., (2010). Müzik eğitimi alanındaki lisansüstü tezlerin incelenmesi, *9.Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, 15-17 Aralık, İstanbul.
- Malm, K., (1992). The music industry. *Ethnomusicology An Introduction Macmillan*, s. 349-364
- Mumma, G. ve Rye, H. ve Kernfeld, B. ve Sheridan, C., (2003). Recording, Oxford University Press, Grove Music Online. Web: <http://www.oxfordmusiconline.com:80/subscriber/article/grove/music/J371600> (11.08.2019 tarihinde alınmıştır.)
- Orhan, Y. Ş., (2012). Türkiye’de viyolonsel alanında yapılmış yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2(2), 701-716.
- Say, A., (2005). *Müzik ansiklopedisi* (1. Baskı), Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yıldırım, C., (2018). *Bilim felsefesi* (4. Baskı), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- www.yok.gov.tr Tez Tarama (24.01.2019 tarihinde alınmıştır).